(רש"י (סוטה לט. ד"ה וכי עקר, לט: ד"ה לעקור) ותוספות (שם לט. ד"ה וכי מהדר) ור"ן (מגילה טו. ד"ה וכתב) כתבו דלא יאמר אותו (ל) עד עמדו לפני התבה, וכן כתב הבית יוסף (ד"ה וכשעוקר)) כהנים (יג) רגליהם לעלות לדוכן, אומרים 'יהי רצון מלפניך ה' אלהינו שתהא ברכה זו שצויתנו לברך את עמך ישראל ס ברכה שלמה, ולא יהא בה מכשול ועון מעתה ועד עולם', ומאריכים בתפלה זו (לא) עד שיכלה (יג) אמן של הודאה מפי הצבור: י ע עומדים בדוכן פניהם כלפי (יד) ההיכל ואחוריהם כלפי העם, (לב) ואצבעותיהם כפופים לתוך כפיהם, עד ששליח צבור מסים מודים. פ ואז (לג) אם הם שנים קורא להם (לד) (השליח צבור) (טו) כהנים. הגה: (לה) ולא יאמר אלהינו ואלהי וכו', א] ויש אומרים שאומרים אותו (טז) בלחש עד מלת כהנים, ואז אומרו בקול רם (טור בשם ר"י (ברכות לד. תוד"ה לא) ור"מ מרוטנבורג (הגהות מיימוניות תפילה דפוס קושטא פי"ד ה"ג)), (לו) וחוזר ואומר 'עם קדושך כאמור' בלחש, (וכן נוהגין במדינות אלו). (לז) ומחזירים פניהם כלפי העם. (לח) ואם הוא אחד, אינו (יז) קורא לו, אלא הוא מעצמו (לט) מחזיר פניו: יא (מ) צ כשמחזירין

ס נפח רמב"ם בפרק י"ד מהלכות תפלה (ה"ב) והטור. ע רמב"ם בפרק י"ד מהלכות תפלה (ה"ג) והטור. פ סוטה (לט) [לח] (ע"א). צ שם (לט.).

באר היטב

לא ירד, עין בגנת ורדים (שם) סימן כ"ב. כהן המתפלל שמונה עשרה, אם אין שם כהן אחר פוסק ועולה לדוכן, ואם יש שם כהנים אינו פוסק. הרדב"ז חלק (א') [ד'] סימן רצ"ג (סי' א' שסד). ועין דבר שמואל סימן ס"ז. ואם אמרו לו עלה, בכל ענין צריך להפסיק. מגן אברהם סעיף קטן מ'. ואין להקשות דאם כן דתלוי הכל באם עקר רגליו בעבודה, למה פסק בסעיף ד' כשהכהנים אינם רוצים לעלות לדוכן צריכין לשהות חוץ לבית הכנסת בשעה שהחזן קורא כהנים עין שם, וכן כתב רמ"א בסעיף מ"ד עין שם, הלא אפלו אם היה יושב בבית הכנסת, אם לא עקר בעבודה לא היה עובר כדאמרינן, דיש לומר דודאי רשאי לישב בבית הכנסת ואינו עובר אם לא עקר רגליו ברצה גם אם לא אמרו לו עלה כמבאר בירושלמי (ברכות פ"ה ה"ד) דרבי שמעון בן פזי הוי קאים ליה אחורי עמודא ולא יצא לחוץ עין בית יוסף (ד"ה ומ"ש רבינו והוא שיהיה), וכן מוכח מסעיף כ' אם השליח צבור כהן לא ישא את כפיו עין שם, והא דכתבו השלחן ערוך והרמ"א דיצא לחוץ הוא מצד עצה טובה, שמא יאמר לו אחד מבני הקהל קדם רצה עלה, ואז היה עובר, ומשום הכי הכרח לצאת קדם רצה, ולאחר מודים נמי אין לכנס, מאחר דיש פלוגתא בין הפוסקים, למהריק"ש צריך לעלות, ולהרדב"ז אינו עולה ואם עלה לא ירד כמו שכתבנו, משום הכי כתבו מלתא דפסיקתא דצריך לשהות חוץ לבית הכנסת בשעה שקורא החזן כהנים, ואז לכלי עלמא שפיר דמי, וקל להבין. ועין מגן אברהם סעיף קטן ד' וסעיף קטן ל' וסעיף קטן ס"ט. ועין בתשובת זרע אברהם למהר"א יצחקי סימן (י"ד) [י"ב] ובגנת ורדים (או"ח) כלל א' סימן י"ג: ט (יג) רגליהם. ועכשו נוהגים שעומדין על הדוכן בשעה שמתחיל רצה, צריך לומר תחלה מודים עם השליח צבור ואחר כך אומר יהי רצון, כדי שיסים אותו עם השליח צבור. מגן אברהם (ס"ק יא): (יג) אמן. דהינו עד שיסים השליח צבור ולך נאה להודות, כדי שיענו הקהל אמן על שתיהם: י (יד) ההיכל. לאו למימרא דלנשיאת כפים בעינן מקום שיש בו ספר תורה, אלא בכל מקום שמתפללים עשרה יש נשיאת כפים, עין לעיל סעיף קטן א'. אם ההיכל קבוע לצד צפון או לדרום, אין הכהנים הופכים פניהם אלא כלפי מזרח. כנסת הגדולה (הגה"ט) בשם הר"ש (מקאנן) [חקאן], עין לעיל סימן צ"ד סעיף קטן ד'. ועין בשירי כנסת הגדולה סימן זה (הגב"י סק"ו): (טו) כהנים. אחד גדול ואחד קטן מבן שלש עשרה שנה, אינו קורא להם כהנים. מבי"ט חלק א' סימן ס"ד, וכן הסכים הכנסת הגדולה (שם). אבל הפרי חדש כתב דכיון שהוא קטן דבר חנוך הוי, שפיר למיקרינהו כהנים, עין שם. שני כהנים השונאים זה את זה או שמדרים הנאה זה מזה, יכולים לעלות ביחד לברך ברכת כהנים, ואין אחד יכול לומר לחברו עלה אתה בשחרית ואני במוסף או אפכא, כי יכול לומר אני רוצה לברך בשניהם. הר"ם מינץ סימן י"ב: (טז) בלחש. היינו השליח צבור לבד ולא הקהל: (יז) קורא. ואפלו הכי מברך, אף על גב דאינו מחיב לעלות כמו שכתב סעיף ב'. ר"מ מינץ סימן י"ב, מגן אברהם (ס"ק טו) וכן כתב פרי חדש עין שם:

משנה ברורה

לא יעלה. ואפלו (לג) היה מחמת אנס: ט (ל) עד עמדו לפני התבה. וכן המנהג עכשו שאין אומרים אותו בדרך הליכתן, כי אם אחר שעומדים כבר לפני ההיכל ואמרו מודים, (לד) אחר זה אומרים יהי רצון זה: (לא) עד שיכלה אמן. לאו דוקא, אלא עד שיסים השליח צבור ולך נאה להודות, כדי שיענו הקהל אמן על שתיהן [מגן אברהם (ס"ק יב) ושארי אחרונים]. (לה) ולפי זה פשוט דגם הכהנים יענו אמן על ברכת השליח צבור, וכן מצאתי בשלחן שלמה (ס"ג): י (לב) ואצבעותיהם כפופים. רצונו לומר שאינם צריכין לפרס כפיהם: (לג) אם הם שנים. דכתיב (במדבר ו כג) 'אמור להם' דהינו לומר לכהנים שיברכו את ישראל, ו'להם' משמע לשנים: (לד) השליח צבור כהנים. ולא חשיב (לו) הפסק בתפלה כמו דלא חשיב הפסק מה שהשליח צבור מקרא להם מלה במלה, והטעם דנשיאת כפים צרך תפלה הוא: (לה) ולא יאמר אלהינו ואלהי אבותינו. הטעם, שלא נתקן אלא בזמן שאין הכהנים מברכין בעצמם, אבל כיון שהכהנים מברכין בעצמן למה יאמר השליח צבור: (לו) וחוזר ואומר עם קדושך. היינו השליח צבור, ומה שנוהגין באיזה מקומות שהכהנים אומרין עם קדושך, טעות הוא: (לז) ומחזירים פניהם וכו'. דילפינן בגמרא (סוטה לח.) שברכת כהנים צריך להיות פנים כנגד פנים. ואין צריך להיות פני הכהנים כלפי השליח צבור דוקא, אלא אפלו אם ההיכל קבוע בצפון והתבה שהשליח צבור לפניה היא במזרח, הכהנים עומדים לפני ההיכל בצפון ג] ופניהם לדרום כלפי העם [מגן אברהם (ס"ק טו) בשם כנסת הגדולה (הגה"ט)]. ויש אומרים שטוב יותר שהכהנים יעמדו במזרח אף על פי שההיכל הוא לצד אחר, והעם יעמדו נגדם פנים נגד פנים [פרי חדש והביאו הפרי מגדים (א"א ס"ק טו)]. (לו) שני כהנים השונאים זה את זה, ואפלו נדרו הנאה זה מזה, (לז) מתרין לעלות ביחד ואין אחד יכול לומר לחברו עלה אתה בשחרית ואני אעלה במוסף או להפוך, כי יכול לומר אני רוצה לברך בשתיהן. (לט) אבל כהן שהצבור שונאים אותו או הוא שונא את הצבור, סכנה הוא לכהן אם ישא כפיו, (ולכן יצא מבית הכנסת קדם רצה אם אינו יכול לכף את יצרו ולהסיר השנאה מלבו), ועל זה תקנו בברכה לברך את עמו ישראל באהבה: (לח) ואם הוא אחד וכו'. ג] ואפלו אם יש עמו עוד אחד קטן פחות מבן שלש עשרה שנה, גם כן אינו קורא כהנים [מבי"ט (ח"א) סימן ס"ד], והפרי חדש מפקפק בזה. ומיהו לפי מנהגנו שהשליח צבור אומר אלהינו ורק שיאמר כהנים בקול רם, לא אכפת לן כלל, דליכא הפסק והוא מעין התפלה, (מ) ומהאי טעמא כתב האליה רבה (ס"ק כד) שאפלו ליכא כהן קטן רק כהן אחד גדול, נמי אם אמר השליח צבור בקול רם כהנים אין לגער בו, דאין שום הפסק בזה: (לט) מחזיר פניו. ונושא כפים ומברך גם כן מתחלה, אף על גב דאינו מחיב לעלות לפי מה שכתב לעיל בסעיף ב' [מגן אברהם (ס"ק טז) בשם ר"מ מינץ (סי' יב)], ומכל שכן לדעת המהרל"ח (סק"ב) וט"ז סעיף קטן ג' (מא) דמחיב לעלות מן התורה אם הוא אחד אף על פי שלא קראו דמברך: יא (מ) כשמחזירין פניהם וכו'. ויש מהראשונים שסבירא להו

שער הציון

(לג) מגן אברהם (ס"ק יא) ואליה רבה (שם) בשם הרדב"ז (שם): ט (לד) מגן אברהם (ס"ק יח) ואליה רבה (ס"ק יט): (לה) מסכים לדעת הלבוש שיאריכו הכהנים עד לאחר שיענו כל הצבור אמן, כדי להסמיך תפלתם לברכתם. ולפי זה אינם צריכים הכהנים לענות אמן על ברכת השליח צבור, אבל כמעט כל האחרונים העתיקו דברי המגן אברהם: י (לו) עלת תמיד (ס"ק כא) לישב המנהג שנהגו כהרמב"ם (תפלה פי"ד ה"ח) בזה אף דהרבה ראשונים חולקין עליו במקום שאין אומרים אלהינו ואלהי אבותינו ברכנו וכו': (לז) תשובות מהר"מ מינץ (סי' יב): (לח) פרוש אפלו אם נימא דעל אחד אין חיוב נשיאת כפים, והיה אפשר לכאורה לומר דהוא מהנהו במה שהוא גם כן עולה לנשיאת כפים דעל ידי זה גם הוא מקים מצות עשה, קא משמע לן דזה לא מקרי הנאה: (לט) אחרונים בשם הזהר (ח"ג דף קמז:): (מ) וכן כתב במגן גבורים (אלף המגן ס"ק יט): (מא) וגם לפי דעת התוספות במנחות דף מ"ד (ע"א, ד"ה כל כהן) על כל פנים מדרבנן חיב, ושפיר מברך [הכל במגן גבורים (שם ס"ק כב)]:

ליקוטי דברי הרב: א] ובסידור הרב כתב: יאמר המקרא אלהינו ואלהי אבותינו ברכנו וכו' [ולא כתב שיאמר בלחש]. ב] וכן כתב בשו"ע הרב (סי"ח). ג] וכן פסק בשו"ע הרב (סט"ו).

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת נְשִׂיאַת כַּפַּיִם סִימָן קכח

ק שם ל"ח הַגָּהוֹת מֵיְמוֹנִיּוֹת שם פֶּרֶק י"ד (אות ג). ר רא"ש (מגילה פ"ג סי' כא) עַל פִּי הַפְּרָקְלִיט (במדב"ר יא ב). ש בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ושליח ציבור) בְּשֵׁם רַמְבַּ"ם בְּפֵרוּשׁ הַמִּשְׁנָה (ברכות פ"ה מ"ד, ע"ש). ת סוֹטָה ל"ח (ע"א).

פְּנֵיהֶם כְּלַפֵּי הָעָם, (יח) [יח] (מא) **מְבָרְכִין** 'אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ (יט) **בִּקְדֻשָּׁתוֹ** שֶׁל אַהֲרֹן **וְצִוָּנוּ לְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל** (כ) **בְּאַהֲבָה':** **יב** (מב) ק**מַגְבִּיהִים יְדֵיהֶם כְּנֶגֶד כְּתְפוֹתֵיהֶם, וּמַגְבִּיהִים** (מג) **יַד יְמָנִית קָצָת לְמַעְלָה** (כא) [כא] **מֵהַשְּׂמְאִלִּית. וּפוֹשְׁטִים יְדֵיהֶם** (מד) ר**וְחוֹלְקִים אֶצְבְּעוֹתֵיהֶם** (מה) **וּמְכַוְּנִים לַעֲשׂוֹת חֲמִשָּׁה אֲוִירִים, בֵּין שְׁתֵּי אֶצְבָּעוֹת לִשְׁתֵּי אֶצְבָּעוֹת אֲוִיר אֶחָד, וּבֵין אֶצְבַּע לְגוּדָל, וּבֵין גּוּדָל לְגוּדָל.** (מו) **וּפוֹרְשִׂים כַּפֵּיהֶם, כְּדֵי שֶׁיְּהֵא תּוֹךְ כַּפֵּיהֶם כְּנֶגֶד הָאָרֶץ וַאֲחוֹרֵי יְדֵיהֶם כְּנֶגֶד הַשָּׁמַיִם:** **יג** (מז) שׁ**מַתְחִילִין הַכֹּהֲנִים** (מח) **לוֹמַר** (כג) **'יְבָרֶכְךָ'.** הָגָה: **וְיֵשׁ** אוֹמְרִים שֶׁגַּם מִלַּת **יְבָרֶכְךָ יִקְרָא אוֹתוֹ שְׁלִיחַ צִבּוּר** (כג) **תְּחִלָּה** (טור ור"ן פרק הקורא (מגילה טו: ד"ה אין) והגהות מיימוני (מפלה פי"ד מהי ז)) **(וְכֵן נוֹהֲגִים בְּכָל מְדִינוֹת אֵלּוּ).** (מט) * **וְאַחַר כָּךְ מַקְרִא אוֹתָם שְׁלִיחַ צִבּוּר מִלָּה בְּמִלָּה, וְהֵם עוֹנִים אַחֲרָיו עַל כָּל מִלָּה עַד שֶׁיְּסַיְּמוּ פָּסוּק רִאשׁוֹן, וְאָז עוֹנִים הַצִּבּוּר אָמֵן, וְכֵן אַחַר פָּסוּק שֵׁנִי, וְכֵן אַחַר פָּסוּק שְׁלִישִׁי:** **יד** (נ) ת**אֵין מְבָרְכִין** (כד) **אֶלָּא בִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ,** (כה) [כה] (נא) **וּבַעֲמִידָה,**

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

יא [יח] **מְבָרְכִין.** עַיִן בְּאֵר הֵיטֵב. וּבְבֵרְכֵי יוֹסֵף (סק"ט) כָּתַב בְּשֵׁם מוֹרֵנוּ הָרַב רַבִּי אַרְיֵה יְהוּדָה מִמּוֹדֶינָא בְּתְשׁוּבַת כְּתַב יָד, שֶׁנָּהֲגוּ לוֹמַר כְּלַפֵּי הֵיכָל אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בִּקְדֻשָּׁתוֹ שֶׁל אַהֲרֹן, וְהוֹסִיפוּ פְּנֵיהֶם וְאוֹמְרִים וְצִוָּנוּ, עַיִן שָׁם: **יב** [כא] **מֵהַשְּׂמְאִלִּית.** עַיִן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיִן בְּשוּ"ת בִּיכּוּרֵי יְהוּדָה (מהדו"ק או"ח) סִימָן ה' בְּכֹהֲנֵי שֶׁיָּדָיו מְרֻתָּתוֹת וְאֵינוֹ יָכוֹל לְהַגְבִּיהַּ יָדָיו לֹא יִשָּׂא אֶת כַּפָּיו, שֶׁאֲפִלּוּ דַּיְּעֵבַד שֶׁאִי אֶפְשָׁר מֵעִכּוּב נְשִׂיאַת כַּפַּיִם. וַאֲפִלּוּ אִם יֵשׁ עִכּוּב סְמוּכִים שֶׁיִּהְיוּ קְשׁוּרִים בְּסוֹבֵב שִׁבְרָאשׁוֹ וְיָכְנִיס בָּהֶם יָדָיו שֶׁיִּהְיוּ נְשׂוּאוֹת לְמַעְלָה, אֲפִלּוּ בִּמָּקוֹם שֶׁמְּנַהֵג שֶׁלָּהֶם שֶׁיִּשְׁלְשׁוּ טַלִּיתוֹתֵיהֶם שֶׁאֵין חֵשֶׁשׁ שֶׁיִּסְתַּפְּקוּ בּוֹ כְּמַאֲרִי לְקַמָּן (סעיפים כג, לא), לֹא מִהֲנֵי נְשִׂיאַת כַּפַּיִם עַל יְדֵי סְמִיכָה כְּמוֹ עֲמִידָה עַל יְדֵי סְמִיכָה. וְעוֹד דְּיִלְפִינַן מִן 'וְיִשָּׂא אַהֲרֹן כו' (ויקרא ט כב), מַשְׁמַע הוּא נוֹשֵׂא יָדָיו, וּבְזֶה נוֹשְׂאִים הַסְּמוּכִים שֶׁבָּרֹאשׁוֹ, עַיִן שָׁם: **יד** [כה] **וּבַעֲמִידָה.** עַיִן בְּאֵר הֵיטֵב. וְכֵן בְּפָנִים מְאִירוֹת חֵלֶק ב' סִימָן קפ"ו וְהַנּוֹדָע בִּיהוּדָה (מהדו"ק או"ח) סִימָן ה' הַשִּׂיגוּ בָּזֶה עַל הַשָּׁבוּת יַעֲקֹב. וְעַיִן בְּנוֹדָע בִּיהוּדָה שָׁם דַּאֲפִלּוּ עֲמִידָה עַל יְדֵי סְמִיכָה לֹא מְהַנֵּי, עַיִן שָׁם:

בְּאֵר הֵיטֵב

יא (יח) **מְבָרְכִין.** מַשְׁמַע שֶׁצָּרִיךְ לְהַתְחִיל בַּבְּרָכָה וּפָנָיו כְּלַפֵּי הַהֵיכָל, וְגוֹמֵר הַבְּרָכָה כְּלַפֵּי הָעָם. פְּרִי חָדָשׁ. אֲבָל הָרַמְבַּ"ם פֶּרֶק י"ד מֵהִלְכוֹת תְּפִלָּה דִּין י"ב כָּתַב וְקֹדֶם שֶׁיַּזְכִּיר פָּנָיו לִבְרָכָה וּמַתְחִיל לְבָרְכָם. עַד כָּאן. וּבְשִׁירֵי כְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה"ט סק"ח, הגב"י סק"י) נִתְקַשָּׁה הַרְבֵּה בִּסְתִירַת הָרַמְבַּ"ם עַיִן שָׁם, וְנוֹהֲגִין כִּדְבָרֵי הַמְחַבֵּר. פְּרִי חָדָשׁ: (יט) **בִּקְדֻשָּׁתוֹ.** וְכֻלָּם מְבָרְכִין, וְאֵין אֶחָד מְבָרֵךְ וְהָאֲחֵרִים יַעֲנוּ אָמֵן, מִפְּנֵי הַשִּׁרּוּף. מַבִּ"ט חֵלֶק א' סִימָן (ק"ב) [ק"פ]: (כ) **בְּאַהֲבָה.** הַטַּעַם שֶׁאוֹמְרִים בְּאַהֲבָה, מְשׁוּם דְּאִיתָא בַּזֹּהַר (ח"ג דף קמז:) כָּל כֹּהֵן דְּלֹא רָחֵים לְעַמָּא אוֹ עַמָּא לֹא רָחֲמִין לֵיהּ לֹא יִשָּׂא כַּפָּיו. מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יח) וְעַיִן בְּאֵר שֶׁבַע פֶּרֶק אֵלּוּ נֶאֱמָרִין (סוטה לט. ד"ה לברך): **יב** (כא) **מֵהַשְּׂמְאִלִּית.** מִכָּל מָקוֹם צָרִיךְ לְזַהֵר שֶׁיְּסַיֵּים אֶצְבְּעוֹת הַיְמִין עַל אֶצְבְּעוֹת הַשְּׂמֹאל, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִשְׁבֹּר הַחֻלִּין, דְּכַעַי חֲמִשָּׁה כְּזַיִן. עַיִן מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יח) וּבְשִׁירֵי כְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב"י סק"י): **יג** (כב) **יְבָרֶכְךָ.** וּבְכֹהֵן אֶחָד שֶׁאֵין קוֹרִין לוֹ, כְּלֵי עַלְמָא (הגב"י סק"י):

מוֹדִים דְּמַקְרִינַן לֵיהּ יְבָרֶכְךָ. (רמ"ע) [מַהֲרַ"ם מִינְץ] סִימָן י"ב: (כג) **תְּחִלָּה.** עַיִן פְּרִי חָדָשׁ. יֵשׁ לְמִחוֹת בְּיַד הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר הַמַּקְרֵא עַל פֶּה, אֶלָּא צָרִיךְ לְהַקְרוֹת מִתּוֹךְ הַסִּדּוּר. פְּרִי חָדָשׁ: **יד** (כד) **אֶלָּא בִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ.** אֲפִלּוּ בִּדַּיְעֵבַד לֹא יָצָא. כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה"ט) וְכֵן כָּתַב פְּרִי חָדָשׁ עַיִן שָׁם. עַיִן יַד אַהֲרֹן (הגה"ט) וּבְכְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (שם) וּבִכְפָרִי חָדָשׁ וּבְעֹלַת תָּמִיד (סק"ל): (כה) **וּבַעֲמִידָה.** וְהַצִּבּוּר רַשָּׁאִים לֵישֵׁב רַק שֶׁיִּהְיוּ פָּנֵיהֶם נֶגֶד הַכֹּהֲנִים. מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק כב). כֹּהֵן זָקֵן וּשְׁבָע יָמִים וּמִכֹּחַ חֻלְשַׁת זִקְנָתוֹ אֵינוֹ יָכוֹל לַעֲמֹד כְּשִׁנּוּשָׁא כַּפָּיו, אִם יָכוֹל לְסָמְכוֹ מַה טּוֹב, וְאִם לָאו יִשָּׂא כַּפָּיו מְיֻשָּׁב, דְּאֵין לְבַטְּלוֹ מִנְּשִׂיאַת כַּפַּיִם דְּעוֹבֵר בְּשֹׁלֹשׁ עֲשֵׂה. שִׁבּוּשׁ יַעֲקֹב חֵלֶק ב' סִימָן א' עַיִן שָׁם. וְהַיַּד אַהֲרֹן (שם) חוֹלֵק עָלָיו, דְּמֵעִמּוּד הָיוּ לְעַפּוֹרָא וּמוּטָב שֶׁיַּעֲבֹר שֹׁלֹשׁ עֲשֵׂה. שִׁבּוּשׁ יַעֲקֹב חֵלֶק ב' סִימָן א' עַיִן שָׁם. וְכֵן דַּעַת הַכְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה"ט):

בַּאוּר הֲלָכָה

יג * **וְאַחַר כָּךְ מַקְרִא אוֹתָם שְׁלִיחַ צִבּוּר וְכוּ'.** עַיִן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק מט) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּשֵׁם הַפְּרִי חָדָשׁ שֶׁהֵבִיא רְאָיָה מִלְּקַמָּן סָעִיף כ"ה דְּהַקְרִיאָה אֵינוֹ מְעַכֵּב, אַף שֶׁבָּאֶמְצַע אֵין רְאָיָה מִשָּׁם כְּמוֹ שֶׁדָּחָה אוֹתָהּ בִּנְהַר שָׁלוֹם (סק"ז) דְּהָתָם אֵירֵי שֶׁהַשְּׁלִיחַ צִבּוּר הוּא הַמַּקְרֵא, וְהָא דְּקָאָמַר גַּם כֵּן הַפְּרִי מְגַדִּים (משז"ל סק"ס כב) לְהַדּוּכָן הַיְנוּ לְבַד מֵהַשְּׁלִיחַ צִבּוּר, וְכֵן פָּרַשׁ גַּם כֵּן הַפְּרִי מְגַדִּים (משז"ל סק"ס כב) שָׁם. וְהַפְּרִי חָדָשׁ אָזַיל לְשִׁיטָתֵיהּ דְּסָבִירָא לֵיהּ בְּסָעִיף כ' דְּלֹא כְּהַגָּהוֹת מֵיְמוֹנִיּוֹת (תפילה פט"ו אות ח), אֶלָּא דְּאִם הוּא מַכָּטָה לַחֲזוֹר לְתְפִלָּתוֹ אַף בְּיֵשׁ כֹּהֲנִים אֲחֵרִים מַתְּאִים לְשָׁא כַּפָּיו, וְהָא דְּקָאָמַר כֻּלָּם אֵירֵי בְּמַכָּטָה, וּמִגַּוֵּה קָדַיִק אֶת דִּינוֹ דְּהַקְרִיאָה אֵינוֹ מְעַכֵּב, אֲבָל לְפִי מַאי דְּפָסַק הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ בְּסָעִיף כ' עַל כָּרְחָךְ דְּכֻלָּם לְאוֹ הַיְמָנִית: **(מג) יַד יְמָנִית קָצָת.** מִכָּל מָקוֹם צָרִיךְ לְזָהֵר (מד) שֶׁיְּנִיחַ גּוּדַל הַיָּמִין עַל גּוּדַל הַשְּׂמֹאל שֶׁלֹּא יִתְפָּרְדוּ, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִשָּׁבֵר הַחֻלִּין, דְּבָעִינַן חֲמִשָּׁה כְּזַיִן, וְאִם יִתְפָּרְדוּ, אֵין הָרֶוַח שָׁבִין הַיְמִין לִשְׂמֹאל נָחְשָׁב כְּלֹל לַאֲוִיר. א]וְיֵשׁ שֶׁכָּתְבוּ שֶׁבִּין מִלָּה לְמִלָּה וְכָל שֶׁכֵּן בֵּין בְּרָכָה לִבְרָכָה, רַשַּׁאי לְקָרֵב אָז הַגּוּדָלִים עִם הָאֶצְבָּעוֹת מְשׁוּם עַיְּפוּת: (מד) **וְחוֹלְקִים אֶצְבְּעוֹתֵיהֶם.** דְּאִיתָא בְּתַנְחוּמָא פָּרָשַׁת נָשֹׂא (סי' ח), מַשְׁגִּיחַ מִן הַחַלּוֹנוֹת (שיה"ש ב ט) מִבֵּין אֶצְבְּעוֹתֵיהֶם שֶׁל כֹּהֲנִים, מֵצִיץ מִן הַחֲרַכִּים' (שם) בְּשָׁעָה שֶׁפּוֹשְׁטִים כַּפֵּיהֶם: **(מה) וּמְכַוְּנִים לַעֲשׂוֹת חֲמִשָּׁה וְכוּ'.** רָמֵז לָזֶה מִמַּה דִּכְתִיב 'הַחֲרַכִּים', ה' חֲרַכִּים: (מו) **וּפוֹרְשִׂים כַּפֵּיהֶם כְּדֵי וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר (מה) לֹא כְּמוֹ שֶׁנּוֹשֵׂא אֶחָד יָדָיו בִּתְפִלָּה שֶׁהוּא נוֹשֵׂא יָדָיו כְּלַפֵּי שָׁמַיִם:

יג (מז) **מַתְחִילִין הַכֹּהֲנִים וְכוּ'.** וּבְכֹהֵן אֶחָד שֶׁאֵין קוֹרִין לוֹ, (מו) כְּלֵי עַלְמָא מוֹדִים דְּמַקְרִינַן לֵיהּ 'יְבָרֶכְךָ': **(מח) לוֹמַר יְבָרֶכְךָ.** סְבִירָא לֵיהּ דְּמָה דְּקָאָמַר לָן שֶׁצָּרִיךְ לְהַקְרוֹת אוֹתָם מִלָּה בְּמִלָּה, הוּא לְבַד מִתֵּבָה רִאשׁוֹנָה, דְּבֵהּ לֵיכָּא לְמִטְעֵי: **(מט) וְאַחַר כָּךְ מַקְרִא אוֹתָם.** מִדִּכְתִיב (במדבר ו כג) 'אָמוֹר לָהֶם', (מו) וְדָרְשִׁינַן מִלְּמַד שֶׁהַחַזָּן אוֹמֵר לָהֶם אִמְרוּ. וּמִכָּל מָקוֹם הוּא רַק לְמִצְוָה לְכַתְּחִלָּה וְאֵינוֹ מְעַכֵּב, וְרָאָיָה לָזֶה מִלְּקַמָּן סָעִיף כ"ה בֵּית הַבְּנֶסֶת שֶׁכָּלָה כֹּהֲנִים, עַיִן שָׁם [פְּרִי חָדָשׁ]. וְכָתַב עוֹד דְּהַשְּׁלִיחַ צִבּוּר צָרִיךְ לְהַקְרוֹת מִתּוֹךְ הַסִּדּוּר, לֹא בְּעַל פֶּה: **יד** (נ) **אֵין מְבָרְכִין וְכוּ'.** וְכָל זֶה הוּא (מח) מִן הַתּוֹרָה, דְּיִלְפִינַן מִקְּרֵאֵי, בִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ דִּכְתִיב (שם) 'כֹּה תְבָרֲכוּ', בַּלָּשׁוֹן הַזֶּה. וּבַעֲמִידָה דִּכְתִיב (דברים י ח) 'לְשָׁרְתוֹ וּלְבָרֵךְ בִּשְׁמוֹ', מַה שֵּׁרוּת בַּעֲמִידָה דִּכְתִיב (שם יח ה) 'לַעֲמֹד לְשָׁרֵת', הֲכִי נַמִּי בָּרָכָה. וּבִנְשִׂיאַת כַּפַּיִם דִּכְתִיב (ויקרא שם) 'וַיִּשָּׂא אַהֲרֹן אֶת יָדָו אֶל הָעָם וַיְבָרְכֵם'. וּבְקוֹל רָם דִּכְתִיב (במדבר שם) 'אָמוֹר לָהֶם', כְּאָדָם הָאוֹמֵר לַחֲבֵרוֹ. עוֹד יָלְפִינַן בְּגָמָרָא (סוטה לח.) דְּצָרִיךְ לִהְיוֹת פָּנִים כְּנֶגֶד פָּנִים. וְכָתְבוּ רֹב הַפּוֹסְקִים וְכִמְעַט כֻּלָּם ב[דְּהָנֵי כֻּלְּהוּ לְעִכּוּבָא הוּא, וַאֲפִלּוּ בְּדַיְּעֵבַד לֹא יָצְאוּ בְּאֹפֶן אַחֵר. וּבְכָל אֵלּוּ טוֹב שֶׁיֵּצֵא לְחוּץ קְדֵם רְצֵה כְּשֶׁאֵין יָכוֹל לְבָרֵךְ כְּדֵינוֹ [אַחֲרוֹנִים]: **(נא) וּבַעֲמִידָה.** הַיְנוּ שֶׁיִּהְא הַכֹּהֲנִים בַּעֲמִידָה, אֲבָל הַצִּבּוּר רַשָּׁאִין לֵישֵׁב רַק שֶׁיִּהְיוּ פָּנִים כְּנֶגֶד פָּנִים [מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק כב)]. וְהַמִּנְהָג שֶׁהַכֹּל עוֹמְדִין, וְכֵן מַשְׁמַע בְּמַאֲירִי סוֹטָה פֶּרֶק ז' (מ. ד"ה כל שאין כהן) וּמִגְּלָה פֶּרֶק ג' (כד: ד"ה הרבה דברים), וְכֵן מַשְׁמַע בְּאֶשְׁכּוֹל הַלִּכוֹת בִּרְכַּת כֹּהֲנִים דְּכָתַב שֶׁהַכֹּל צְרִיכִין לַעֲמֹד לִפְנֵיהֶם בְּאֵימָה וּבִכְלָבָד רֹאשׁ.

שַׁעַר הַצִּיּוּן

יב (מב) גְּמָרָא (סוטה לח.): **(מג) בֵּית יוֹסֵף** (ד"ה וכתב הגהות): **(מד) מָגֵן אַבְרָהָם** (ס"ק יט) בְּשֵׁם מָהֲרַי"ל (מנהגים): **(מה) בֵּית יוֹסֵף** (ד"ה וכתב בא"ח) בְּשֵׁם אַרְחוֹת חַיִּים: **יג (מו) מָגֵן אַבְרָהָם** (סק"כ) בְּשֵׁם ר"מ מִינְץ (סי' יב): **(מז) סִפְרֵי** (במדבר פיסקא לט). וְכָתַב הַשַּׁ"ז בְּסָעִיף קָטָן ג' שֶׁאִם לֹא בָּא הַכָּתוּב אֶלָּא לְתַרְגּוּמוֹ כַּד תֵּימְרוּן לְהוֹן, לֹא הָיָה רָאוּי לִכְתֹּב 'אָמוֹר לָהֶם' לִפְנֵי 'כֹּה תְבָרֲכוּ', שֶׁהֲרֵי אֵינָן מְצַוִּין לְבָרֵךְ אֶלָּא אִם כֵּן קָרְאוּ לָהֶם, אֶלָּא כָּתַב הַכָּתוּב שֶׁאַף אִם חָל עֲלֵיהֶם הַצִּוּוּי לְבָרֵךְ כְּגוֹן שֶׁקָּרְאוּ לָהֶם, מִצְוָה לוֹמַר לָהֶם כָּל הַבְּרָכָה מִלָּה בְּמִלָּה: **יד (מח) אֲחֵרוֹנִים:**

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] בשו"ע הרב (ס"כ) כתב דבין תיבה לתיבה רשאים לקרב האגודלים זה בזה, וה"ה שאר אצבעות. **ב]** בשו"ע הרב (סי"ז) כתב שהחזרת פני הכהנים אל העם מעכבת. אולם במקום אחר (סכ"ג בסוגריים) כתב דפנים נגד פנים אינו מעכב בדיעבד.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah